

Tłumacz w świecie nowych technologii. Zarządzanie danymi a etyka tłumacza – konferencja zorganizowana przez Polskie Towarzystwo Tłumaczy Przysięgłych i Specjalistycznych TEPIS oraz Przedstawicielstwo Komisji Europejskiej, Warszawa, 1.12.2018 (sprawozdanie)

DOI: <http://dx.doi.org/10.12775/RP.2019.025>

W Centrum Konferencyjnym Kopernika w Warszawie 1 grudnia 2018 roku odbyła się konferencja pt. „Tłumacz w świecie nowych technologii. Zarządzanie danymi a etyka tłumacza”, z cyklu: „TRANSLATING EUROPE”, zorganizowana przez Polskie Towarzystwo Tłumaczy Przysięgłych i Specjalistycznych TEPIS wspólnie z Przedstawicielstwem Komisji Europejskiej w ramach projektu Komisji Europejskiej, a sfinansowana przez Dyрекcję Generalną ds. Tłumaczeń Pisemnych.

Temat obrad jest niezwykle ważny dla przyszłości zawodu tłumacza. Specjaliści zastanawiają się, czy w perspektywie rozwoju nowych technologii maszyny zastąpią tłumaczy, których dotychczasowa praca stanie się bezużyteczna i nieopłacalna, czy jednak nie są one w stanie całkowicie przejąć obowiązków i funkcji człowieka, a mogą mu jedynie posłużyć jako narzędzia pomocne w bardziej efektywnym wykonywaniu zadań.

Wystąpiło łącznie dziesięć prelegentów, wśród których byli pracownicy uniwersyteccy oraz przedstawiciele: PT TEPIS, Komisji Europejskiej w Polsce, Dyrekcji Generalnej KE ds. Tłumaczeń, Działu IT, IURIDICO, Fundacji Panoptykon, Localize.pl. Obrady uroczyście otworzyła Zofia Rybicka, Prezes PT TEPIS. Konferencja była emitowana online i można było w niej aktywnie uczestniczyć, zadając pytania (wyświetlane na ekranie od najbardziej do najmniej popularnych, o czym decydowała liczba osób na nie głosujących).

Pierwszym prelegentem był Krzysztof Nalepa (Przedstawiciel Dyrekcji ds. Tłumaczeń Pisemnych Komisji Europejskiej w Polsce) z referatem: *Tłumacz w świecie nowych technologii*. Krzysztof Nalepa jest tłumaczem pisemnym języka angielskiego, francuskiego i niemieckiego, nauczycielem akademickim w Szkole Tłumaczy i Języków Obcych w Poznaniu, absolwentem Wydziału Filologii Angielskiej Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.

Następnie wystąpił Szymon Klocek (Dyrekcja Generalna KE ds. Tłumaczeń, Dział IT), który mówił o *Neuronowym tłumaczeniu maszynowym*. Szy-

mon Klocek jest absolwentem Uniwersytetu Warszawskiego i SGH, studiował lingwistykę stosowaną (specjalizacja: lingwistyka komputerowa), stosunki międzynarodowe i europeistykę. Zajmuje się tłumaczeniem maszynowym i neuronowym – współuczestniczył w projekcie wprowadzania tłumaczenia maszynowego do pracy tłumaczy w instytucjach Unii Europejskiej.

Krzysztof Łoboda z Uniwersytetu Jagiellońskiego, który wygłosił referat na temat: *Tłumaczenia a uniwersalia językowe i automatyczne przetwarzanie języka naturalnego*, jest absolwentem filologii angielskiej na Uniwersytecie Jagiellońskim o specjalności przekładoznawczej i metodycznej. Obecnie pracuje jako asystent w Katedrze do Badań nad Przekładem i Komunikacją. Od 2003 roku jest zawodowym tłumaczem. Pracował m.in. jako tłumacz i weryfikator dokumentów instytucji i organów europejskich oraz tekstów publikowanych w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej.

Kolejnym uczestnikiem konferencji był Wojciech Wołoszyk z IURIDICO Legal&Financial Translations sp. z. o.o., który mówił o *Prawach własności intelektualnej i zasadzie ponownego wykorzystania informacji sektora publicznego w kontekście pamięci tłumaczeniowych i tłumaczeń maszynowych*. Wojciech Wołoszyk jest prawnikiem-lingwistą, zajmuje się przede wszystkim przekładem prawniczym. Współpracuje m.in. z Europejskim Bankiem Centralnym, Komisją Europejską, Trybunałem Sprawiedliwości UE, Rzecznikiem Praw Obywatelskich i Centrum Tłumaczeń dla Organów UE.

Następnie Kamil Śliwowski z Fundacji Panoptykon wystąpił z referatem pt. *Skąd się biorą (nasze) dane w sieci? Jak odzyskać (część) kontroli nad tym, co i jak udostępniamy o sobie i o naszych klientach*. Kamil Śliwowski jest trenerem i animatorem edukacji medialnej. Zajmuje się wykorzystaniem nowych technologii w edukacji, zwłaszcza w odniesieniu do prawa autorskiego i ochrony prywatności. „Trzęsienie danych” jest stworzoną przez niego grą edukacyjną o prywatności w sieci.

Kolejnym prelegentem był Agenor Hofmann-Delbor z Localize.pl, który przedstawił prezentację zatytułowaną: *Gdzie są moje dane?* Jest doktorem nauk technicznych dyscypliny informatyka oraz autorem wielu kursów edukacyjnych, przewodników i artykułów dotyczących narzędzi CAT i lokalizacji oprogramowania.

Urszula Paradowska z Akademii im. Jakuba z Paradyża wystąpiła z referatem: *Rozwijanie kompetencji informacyjnej – skuteczne wyszukiwanie informacji i zasoby internetowe dla tłumaczy*. Absolwentka lingwistyki stosowanej w Instytucie Lingwistyki Stosowanej UW, jest czynnym tłumaczem pisemnym języka angielskiego.

Kolejnym prelegentem był Marcin Karpezo, freelancer, z referatem *Cyberbezpieczeństwo w pracy tłumacza*. Marcin Karpezo organizuje CryptoParty, warsztaty, szkolenia, prelekcje o bezpiecznym prowadzeniu działalności osób prywatnych, przedsiębiorstw, firm i organizacji pozarządowych.

Ostatnie wystąpienie należało do przedstawicielek PT TEPIS, które przekazały uczestnikom obrad nowy *Kodeks zawodowy tłumacza przysięgłego*, wydany w 2018 roku, i swój referat poświęciły *Etyce tłumacza w świetle zmian technologicznych na rynku tłumaczeń*.

Obrady zamknęła dyskusja panelowa na temat *Nowych technologii – korzyści i zagrożeń dla tłumacza*.

Dobór prelegentów, co jasno widać w tytułach ich wystąpień, nie był przypadkowy. W wygłoszonych referatach przedstawione bowiem zostały najważniejsze zagadnienia dotyczące nowych technologii w pracy tłumacza, szczególnie: tłumaczenie maszynowe i tłumaczenie neuronowe, problem ochrony danych osobowych (temat pozyskiwania/dostępu do danych), zasoby internetowe dla tłumaczy (słowniki i glosariusze), etos i etyka zawodu tłumacza. Niezaprzeczalnym atutem konferencji był praktyczny wymiar rozważań, gdyż prezentowane przykłady z własnego doświadczenia prelegentów doskonale obrazowały codzienną pracę tłumaczy, w tym przede wszystkim towarzyszące im dylematy i problemy do rozwiązania.

W trakcie dyskusji końcowej, podsumowującej obrady, prelegenci odpowiedzieli na zadane przez słuchaczy pytania. Okazało się, że jest jeszcze bardzo wiele kwestii do rozstrzygnięcia w zakresie przekładu i nowych technologii. Temat konferencji wywołał wiele emocji, pytań i wątpliwości. Zwrócił uwagę na ważne, kontrowersyjne zagadnienia oraz zarysował przyszłość i wymiar pracy tłumacza. Jednocześnie prelegenci wyrażali jednogłośnie przeświadczenie, iż nowe technologie są użyteczne w pracy tłumacza i należy z nich w sposób rozsądny korzystać, a tzw. rewolucja cyfrowa nie powinna budzić przerażenia, gdyż – o czym przekonywali mówcy – błędne jest myślenie, że maszyny pozbawią pracy tłumaczy, gdyż zawsze ostatecznej weryfikacji tekstu musi dokonać człowiek. Warto zatem kontynuować otwartą dyskusję w celu jak najbardziej efektywnego wykorzystania nowych technologii w pracy tłumacza.

Patrycja Bobowska-Nastarzewska
Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu
bobowska@umk.pl

